

sielt set neutralt, kan jeg ikke se rettere, end at den Gevinst, efter min Mening store Gevinst, som man kan skrive paa det nuværende Systems Regnskab, er de 40 Mill. Kr.s Besparelse; men udover dette er der desværre heller ikke saa meget. Nu maa man fornøftigvis erkende, at intet Ministerium kan lave Underværker, og intet Ministerium, hvad enten det har den ene eller den anden Farve, er saa stærkt som Forholdene; det er saa lige til. Men, som sagt, de 40 Mill. Kr. mener jeg, man finansielt set afgjort har Lov til at skrive paa det nuværende Styres Regnskab.

Jeg skal saa gaa over til det andet Afsnit af det, jeg gerne vilde udtale mig om, og dette Afsnit bygger paa den noksom omtalte Dagsorden, man vedtog for ikke saa overmaade mange Dage siden. Jeg vil her indskyde den Bemærkning, at jeg rent personlig vilde have fundet det mere tiltalende, om de enkelte Medlemmer, der har ment at have noget at sige om den Ting, havde sagt det ved den Lejlighed. Det er imidlertid min Opfattelse, at de forskellige Partier nærere det Ønske meget hurtigt at komme ud af den akutte Tilstand, hvori man befandt sig, ved enten at faa den paa-gældende Dagsorden vedtaget eller forkastet, og som Følge af dette mente jeg den Gang at maatte afholde mig fra at udtale mig om de Punkter, der berørtes i Dagsordenen. Andre ærede Medlemmer har nu senere udtalt sig om den, og jeg vil ogsaa gerne have Lov til nu at gøre det.

Denne Dagsorden kan rettelig deles i to Dele, den, om jeg saa maa sige, moralske Del og den politiske Del. Jeg vil omtale hver af disse for sig. Den moralske Del ligger i Udtrykket „uanset“; saa ved i øvrigt de ærede Medlemmer, hvad der vil kunne lægges ind i dette Ord. Der bliver da Spørgsmaal om, hvilke Fejl der er begaaet; det er sagt af forskellige, og ogsaa jeg vil omtale, hvilke Fejl der efter min Mening er begaaet, og ligeledes, hvilke Fejl der efter min Mening ikke er begaaet.

Jeg vil da begynde med at sige, at de gamle Aktionærer i Landmandsbanken efter mit Skøn ikke har mindste Grund til at beklage sig over det, der er sket. Var man straks gaaet til September-Ordningen i Stedet for Juli-Ordningen, er det efter mit Skøn ganske givet, at Aktierne vilde have været nøjagtigt det værd, som de er værd i Dag. De, der altsaa ikke har solgt deres Aktier i Mellemtiden, er akkurat lige saa rige eller lige saa fattige, som de vilde have været, hvis ikke Juli-Perioden havde ligget imellem.

Paa den anden Side er det klart, at de Aktionærer, der har solgt i den mellem-liggende Tid, rent økonomisk set kun kan være de Mænd, som fremskaffede Juli-Ordningen, taknemmelige for, at denne Mellemfase er kommet til at foreligge, da de ellers ikke vilde have haft Mulighed for at slippe saa helskindet fra det, som Tilfældet er blevet.

Hvem der derimod har Grund til at beklage sig, er de Folk, som har købt Aktier i god Tro, i Tro nemlig til den Erklæring, som udstedtes i Juli Maaned med Tilslutning af, i hvert Fald kendt af saa kendte og ansete Faktorer, som man altid gerne skulde have Lov til at regne Ministre, Nationalbankledelse, Storbankledelse i Almindelighed for at være. Disse Købere har Lov til at føle sig brøstholdne over, at det har vist sig, at denne Erklæring ikke var rigtig. Og jeg maa sige, at det forekommer mig at være en underlig Paastand, at de, der har købt Aktier i Perioden mellem Juli og September, kun skulde være Børsspekulanter og ikke almindelige Mennesker. Men selv om det kun var Børsspekulanter, saa vil jeg hævde, at ogsaa disse Børsspekulanter er lige saa meget Mennesker som enhver anden, og har man begaaet Uret, bliver denne Uret ikke mindre, fordi den er begaaet imod Børsspekulanter, end den vilde være overfor almindelige Mennesker. Men ganske bortset herfra er det givet, at der ogsaa er ganske almindelige Mennesker, som har købt Aktier i god Tro. Dette er altsaa den økonomisk skadelige Virkning af Juli-Erklæringen. Hvor omfattende den er, haaber jeg, ligesom det ærede Medlem Hr. I. A. Hansen, vil kunne klarlægges; jeg anser det for sikkert, at det vil dreje sig om ikke helt ubetydelige Beløb.

Men havde det kun været Penge; det drejede sig om, saa vilde jeg endda hævde, at man jo nok kom over det, uden at der skete større Ulykker. Jeg mener imidlertid, at denne Erklæring har gjort Skade paa anden Maade og maaske Skade paa en saadan Maade, at det vil blive svært at genoprette det, der er sket. Følgen af denne Erklæring, hvis store Fejl efter mit Skøn er den, at almindelige Mennesker læser den paa en saadan Maade, at ogsaa Bankinspektøren den 9. Juli var af den Antagelse, at der kun var et Tab paa 50 Mill. Kr., vil være den, at det fremtidig vil blive meget svært at faa Folk til at tro paa Erklæringer; og dette vil atter bevirke, at det næsten vil blive en Umulighed at slaa Rygter ned, og Rygter kan utvivl-